

ແຕ່ງແຕ້ມ

ວິທີດຳລົງ

บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ บรรณาธิการ, กมลฉัตร รามาศย์ และคณะ (2559). แต่งแต่มีวิถีถิ่น.

โครงการน้อมนำการพัฒนาตามแนวพระราชดำริมาบูรณาการต่อยอดงานพัฒนาการศึกษา
พ.ศ. 2559

สำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หนังสือสำหรับชุมชน และโรงเรียน

บ้านดอนแฉม ตำบลยางคำ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ณ หมู่บ้านดอนแฉม

คืนกับพ่อกำลังไปร่วมงานบุญบั้งไฟที่ทุ่งนาท้ายหมู่บ้าน

“พ่อครับ เราไปกันเถอะครับ บั้งไฟจะจุดแล้ว” เด็กชายพูดกับพ่อ

“ไปแล้ว ๆ ” พ่อพูด

ระหว่างทางเด็กชายเอ่ยถามพ่อด้วยความสงสัย

“พ่อครับ ดินสงสัยมากเลยครับว่าจุดบั้งไฟแล้วฝนจะตกจริงไหม ?”

“ถ้าอย่างนั้นเราคอยดูว่าฝนจะตกจริงหรือเปล่า” พ่อตอบด้วยรอยยิ้ม

“คนเยอะจ้งเลยนะพ่อ” ดินเอ๋ยขึ้นขณะที่เดินเข้ามาในงานบุญบังไฟ
บรรยากาศในงานเริ่มครึกครื้น ชาวบ้านมารวมตัวเพื่อดูการจุดบังไฟ
“เดี๋ยวเยอะกว่านี้อีกลูก” พ่อพูดขณะทั้งสองเดินไปรวมตัวกับชาวบ้าน

“จืด ! ปั้ง !!!”

บั้งไฟลูกแรกถูกจุดขึ้นพร้อมกับเสียงโห่ของชาวบ้านด้วยความตื่นเต้น

“ว้าว...” ดินร้องขึ้น “มันขึ้นสูงจังเลยครับ”

“ใช่แล้วลูก” พ่อมองบั้งไฟด้วยสายตาชื่นชม

จ้าว...
มันน่ากลัวจังครับ

หลังจากดูบั้งไฟจุดขึ้นท้องฟ้าหลายลูกแล้ว
พ่อก็ให้ดินเดินเที่ยวรอบงาน ดินก็เดินซื้อขนมที่ชาวบ้านทำขาย

ดินเดินไปเห็นชาวบ้านอุ้มกันลงโคลนตมอย่างสนุกสนาน
เป็นธรรมเนียมที่ชาวบ้านทำกับคนที่จุดบั้งไฟไม่ขึ้น
“ฮ่า ๆ ๆ” ดินหัวเราะชอบใจ

ฮ่าๆๆ

เมื่อเดินเที่ยวรอบงานแล้ว ขณะเดินกลับไปหาพ่อ
น้ำฝนได้หล่นลงมาที่หน้าผากของดิน
“ฝนตกจริง ๆ ด้วย” ดินแปลกใจ เด็กชายวิ่งกลับไปหาพ่อ
แล้วฝนท่าใหญ่ก็ตกตามลงมา

“ผมเชื่อแล้วครับพ่อ” ดินสูดกลิ่นไอฝนอย่างสดชื่น
“ดินรู้ไหม ฝนจะตกหรือไม่ตกมันไม่แน่นอนหรอกลูก
แต่สิ่งที่แน่นอน คือ ความรักความสามัคคีของคนในหมู่บ้านต่างหาก”
พ่ออธิบาย ดินพยักหน้า “ครับพ่อ”
ดินพูดตอบด้วยรอยยิ้มอย่างเข้าใจความหมาย

หลายเดือนต่อมา ชาวบ้านปลูกข้าวจนเขียวขจีเต็มท้องทุ่งนา
แต่ว่ากลับมีกองทัพเพลี้ยบุกมากัดกินต้นข้าวไม่ให้เติบโต

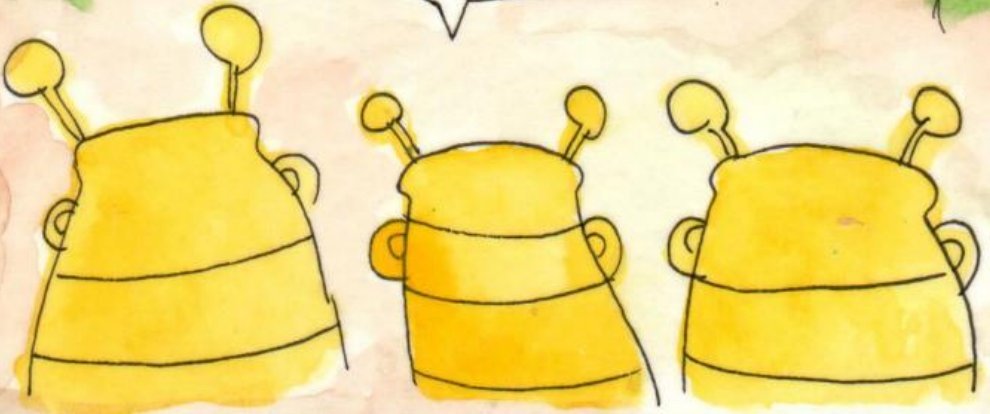
ดินกำลังวิ่งเล่นอยู่กับเพื่อนที่ทุ่งนา มาเห็นกองทัพเพลี้ยพอด
ก็ร้องด้วยความตกใจ “นี่มันตัวอะไรเนี่ย ! ”
“แมลงพวกนี้เรียกว่า เพลี้ย ” เจียบ เพื่อนสนิทของดินบอก
“ทำไงดี มันกินต้นข้าวที่พ่อแม่เราปลูก ” ดินพูด
จากนั้น เด็ก ๆ กลับไปที่บ้านเพื่อหาวิธีจัดการกับเรื่องนี้

หลังจากผ่านไปไม่นาน ทั้งสองคนก็กลับมาอยู่กับเพื่อนกลุ่มหนึ่ง
พร้อมกับสารเคมีฆ่าแมลง “พวกแกเสร็จแน่ ๆ” ดินพูดขึ้น
“ฉีดใส่พวกมันเลยดีกว่า” เจียบพูดต่อ
หลังจากนั้นทั้งสองคนก็พากันฉีดยาฆ่าแมลงใส่พวกเพลี้ยอย่างต่อเนื่อง

ทำอะไรฉันไม่ได้หรอก
ชูวระช่า

แต่ดูเหมือนจะไม่ได้ผล เพ็ลี่ยพวกนั้นไม่เป็นอะไรเลย
แล้วยังแข็งแรงขึ้นด้วย “แกทำอะไรพวกฉันไม่ได้หรอก
ฉันโดนฉีตมาเยอะแล้ว มันช่วยเพิ่มพลังให้แก่พวกเราต่างหาก”
เพ็ลี่ยที่ตั๋ยอะโงนอย่างทำทาย
เด็ก ๆ จึงรีบกลับไปปรึกษากันที่บ้านของดินอีกครั้ง

“ในเมื่อสารเคมีกำจัดพวกมันไม่ได้ ก็ลองเจอนี้น้อยเป็นไง”
ดินพุดขึ้นเมื่อเขาและเพื่อน ๆ กลับมาพร้อมสารชีวภาพที่ได้จากธรรมชาติ
แล้วพวกเขาก็ตะลึงงันสารชีวภาพใส่พวกมันอีกครั้ง
“โอย ๆ ๆ แสบไปหมดเลย” เพลี้ยล้มตายลงไปบางส่วน
หัวหน้าเพลี้ยจึงพากองทัพกลับไปรักษาตัว

พี่ขี้มันยังไม่ตาย
เราต้องกัดต!

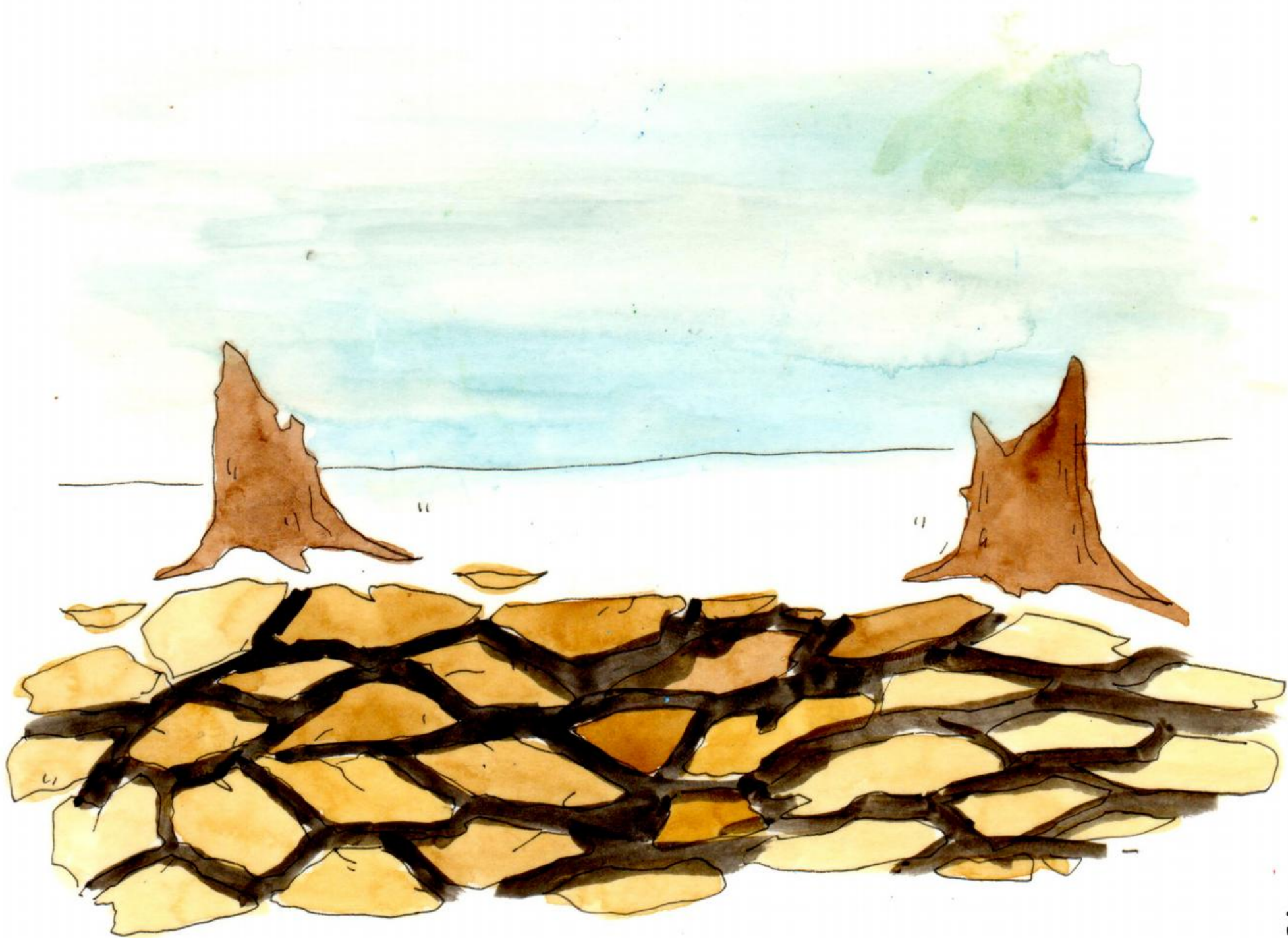
“มันยังไม่ตายหมด เดี่ยวมันต้องกลับมาอีกแน่
เราลองไปสืบดูที่ต้นข้าวใหม่ว่ามันอยู่กันตรงไหน” ดินพุด
เด็ก ๆ จึงพากันลงไปยังทุ่งนาเห็นเพลี้ยอยู่ที่กอข้าว
“อ้อ มันอยู่กันอย่างนี้นี่เอง” เด็ก ๆ พากันกลับบ้าน
ดินคิดบางอย่างออก “แสดงว่าถ้าไม่มีต้นข้าว เพลี้ยก็จะมีที่อยู่
แล้วปัญหาเรื่องเพลี้ยก็จะหมดไป”

จากนั้น ดินกับเพื่อน ๆ ไปบอกผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับวิธีกำจัดเพลี้ยที่คิดได้
ด้วยการให้ชาวบ้านพักดินหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว
เพลี้ยจะไม่มีที่อยู่และอพยพไปอยู่ที่อื่น

หลังจากนั้นชาวบ้านก็ลองทำตาม ถึงแม้ข้าวจะมีผลผลิตน้อยลง
แต่นาข้าวก็ค่อย ๆ ฟื้นตัว หลายปีต่อมา ข้าวในนาถึงออกงามดังที่เคยเป็น
ดินและเพื่อน ๆ จึงได้กลับมาวิ่งเล่นที่ทุ่งนาที่สวยงามอย่างสนุกสนานอีกครั้งหนึ่ง

เพลี้ยดูดซ้

นำกลัวยังไง?

มาทำความ
เข้าใจกันเถอะ!

เพลี้ยในนาข้าว คือ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล
หน้าตาแบบนี้

วงจรชีวิตของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล คือ
ช่วงเป็นไข่แมลง ช่วงตัวอ่อน และ
ช่วงตัวเต็มวัย

รู้ไหมว่า ถ้าเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลระบาดไปทั่ว
นาข้าว จะทำให้ข้าวเกิดโรคจากไวรัส

ไวรัสนี้จะทำให้ต้นข้าวไม่โต และต้นข้าวจะแห้ง
ตายไปทั้งกอ น่ากลัวจังเลย

เราต้องกำจัดเพลี้ยด้วยการพักดิน และปลูกพืชทน
แล้งอื่น ๆ ทดแทนนะ

นาข้าวของเราจะได้อุดมสมบูรณ์ รวงข้าวงอกงาม
ไม่มีเพลี้ยตัวร้ายมากวนใจ สบายใจสุด ๆ เลยจ้า

หนังสือเรื่อง แต่งแต่มวิถึถึน

สำหรับชุมชน และโรงเรียน

บ้านดอนแวม ตำบลยางคำ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ผลิตและสร้างขึ้นตามแผนงานโครงการน้อมนำการพัฒนาตามแนวพระราชดำริมาบูรณาการ

ต่อยอดงานพัฒนาการศึกษา พ.ศ.2559

สำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.เพ็ญประภา เพชระบูรณิน ผู้จัดการสำนักงาน

ดร.ประยุทธ์ ชูสอน ที่ปรึกษาโครงการ

ดร.พงษ์ศักดิ์ ยั่งยืน ที่ปรึกษาโครงการ

ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ หัวหน้าคณะทำงานโครงการ

ผศ.ดร.นิลาวรรณ ฉันทะปรีดา คณะทำงานโครงการ
ผศ.ดร.วิลาวัลย์ ชมนิรัตน์ คณะทำงานโครงการ
ผศ.ดร.ยศ บริสุทธิ์ คณะทำงานโครงการ
นางเบญจมาภรณ์ มามุข คณะทำงานโครงการ
ดร.เชษฐา โพธิ์ประทับ คณะทำงานโครงการ
นางสาวฤทัยรัตน์ สุพะนันย์ คณะทำงานโครงการ
นางสาวสาวิตรี ศรีมงคล คณะทำงานโครงการ

คณะวิทยากร ปฏิบัติการในชุมชน สร้างและผลิตหนังสือเล่มเล็กและภาพยนตร์สั้น

อาจารย์และนักศึกษาสภาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์	บรรณาธิการ	อาจารย์
นางสาวกมลฉัตร รามาศย์	วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา
นายตะวัน เมินธนู	วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา
นายศุภกร ดิงสวัสดิ์	วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวศุภามาส ไชติประเดิม	วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวธารทิพย์ ชำกรม	วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวปณาลี นาคฤทธิ	วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวสุวิชชา จินดาวนิช	วิทยากร/สร้างและผลิต	นักศึกษา

โรงเรียนคอนแอม ครู นักเรียน ปราชญ์ท้องถิ่น ชาวบ้านในชุมชน บ้านคอนแอม

นายอนุชา ลมคำภา ผู้อำนวยการโรงเรียน

นางชุตติมา ไชยรส ครู/ผู้ประสานงาน

นายสมพร บุญผิว ปราชญ์ท้องถิ่นด้านประวัตินมู่บ้าน

เด็กชายทรงวุฒิ ปัสยัง นักเรียน

เด็กชายภูวดินทร์ แผล่ป้อง นักเรียน

เด็กชายศุภชนม์ บุญผิว นักเรียน

เด็กชายวิสรุต วงษ์สิงขาม นักเรียน

เด็กชายรัชชานนท์ แสนคำวัง นักเรียน

เด็กหญิงปรียาภรณ์ ใจคำ นักเรียน

เด็กหญิงพลอยชมพู สอนนอก นักเรียน

เด็กหญิงโชติมณี แก้ววิเศษ นักเรียน
เด็กหญิงธรรมธิดา วั่งคะฮาด นักเรียน
เด็กหญิงถิรวัฒน์ ดั่งอินทร์ นักเรียน
เด็กหญิงฐิภาวีร์ จีรพลธนพงษ์ นักเรียน

